



MARIA

ARVID JÄRMEFELT

KUSTANTAMO
HELMIVYÖ



JÄLKISANAT JUSSI K. NIEMELÄ

Maria

Arvid Järnefelt

MARIA

Vanhan legendan mukaan

Jälkisanat:

Jussi K. Niemelä

Kustantamo Helmivyö
Turku 2026

Arvid Järnefelt: *Maria*

Julkaissut alun perin Otava, 1897

Toim. Juri Nummelin

ISBN 978-952-7469-96-5

Painopaikka: Libri Plureos GmbH, Hampuri, Saksa

Lukijalle

Tässä kirjassa julkaistaan uudestaan Arvid Järnefeltin varhaistuotantoon kuuluva novelli tai pienoisromaani *Maria* (1897), jossa hän kertoo Jeesuksen äitiin liittyvän legendan.

Mariaa ei juuri kirjallisuushistorioissamme mainita, eikä sitä ole koskaan julkaistu uudestaan edes osana koottuja tai valittuja teoksia. Joulun alla ilmestynyt tarina nostatti aikoinaan vastalauseiden myrskyn, eräänlaisen aikansa kirjasodan. *Mariaa* pidettiin siveettömänä ja kristinuskon periaatteiden vastaisena.

Perusteelliset jälkisanat kirjaan on kirjoittanut Jussi K. Niemelä, joka tutkailee Järnefeltin kertomuksessa näkyvää perinnettä ja käy läpi kirjailijan saamaa aikalaispalautetta.

Kirjan lopussa saadaan päivitetty versio alun perin *Belsazarin pidoissa* (2018) julkaistusta Raamattuun perustuvien tarinoiden bibliografiasta. Alkuperäisessä versiossa ei Järnefeltin tarinaa mainittu, eikä sitä mainittu kirjan

arvioissakaan, mikä kertoo osaltaan siitä, kuinka vähän tunnettu osa-alue tämä kirjallisuudessamme on.

Juri Nummelin

1.

Hietaisella lakeudella ulkopuolella Juudan kaupungin porttia kulki kylästä kaupunkiin päin kaksi naista. Päivän aurinko paahtoi vielä kuumasti autereiselta taivaalta, vaikka oli jo iltapuoleen kallistumassa. Heillä oli valkoiset hunnut löyhästi pääläella ja kummallakin yhdenväriset tummansiniset hameet yllä.

Vanhempi heistä, Elisabet, oli naitu vaimo. Hän oli pitkä kasvultaan, hoikka vartaloltaan. Hänen kapeat kasvonsa katsoivat tyyneesti ja arvostelevasti maailmaan, pienet, lempeät huulet kääntyivät vähän vinoon hymyillessä ja silmäkulmat kohosivat kummastuessa ylös, mutta eivät nostaneet luonta ylemmäksi silmän puoliväliä.

Toinen oli nuorempi, Maria. Hän kulki paljain jaloin, arastellen kuumaa hiekkaa ja koettaen valita kovempia paikkoja.

Hänen nauraessaan tai kuunnellessaan toinen helposti eksyi pois puheaineesta, katso-

maan kuinka hänen kasvojensa rakennus oli hienosti tarkoitukseensa muodostettu ja samalla peittyi terveeseen kellertävän ja punertavan ihonvärin pyöristettyihin piirteisiin. Mutta ulkonaisen viehättävyyden ohella kiintyi katsoja häneen erittäin siksi, että hänessä oli niin ratkaisematon kysymys, minne hän kuuluu: kuuluuko totisiin ihmisiin vai suostuuko hän kevytmielisien kanssa. Niinkuin läikkyvä veden pinta, joka yhtä hyvin voi tyyntyä peiliksi kuin kehittyä mudansekaiseksi tyrskyksi, niin oli Mariakin vaan ulkonaisen vaikutuksen liikuttama, tietämätön siitä, mikä oli edessä. Hänen kasvoissansa eli semmoinen huolettomuus kaikesta totisesta, että jos hänen kanssaan seurusteli hurskas ihminen, tämän täytyi tuntea sääliä ja levottomuutta, kun niin kaunis luonnon tuote oli menemäisillään hukkaan totuudelta, ja iloita niinkuin aarteesta, jos kuuli yhdenkin sanan hänen huuliltansa, joka saattoi tulla sillaksi hengen maailmaan. Mutta hänen kauneudessaan oli myöskin niin paljon totista puhtautta että kevytmieliselle ihmiselle tuli kiire saada hänet mukaansa, naurattaa häntä ja suostuttaa itseensä.

Kun Elisabet pysähtyi irtautunutta kengän-
nauhaansa sitomaan, käveli Maria edelle ja-
lallaan huviksensa tasoitellen jäljet, mitkä joku
ohikulkenut kameli oli hiekkaan jättänyt. Hän
hymyili itsekseen ajatellen mitä kohta sanoi-
si. Ja kun Elisabet ennätti rinnalle, hän sanoi:

— Muistatko että minä aina ennen kyselin
sinulta mimmoista on olla naimisissa?

— Muistan.

— Ja oletko yhtään huomannut etten enää
semmoisia kysele?

— Todella. — Elisabet katsoi häneen kum-
mastuneena. — Mitä sinä tarkoitat, Maria?

Maria rupesi nauramaan.

— Tarkoitan, että minä tiedän kysymättä.

— Maria, Maria, mitä kaikkea sinä minulta
salaatkaan.

Mutta Maria alkoi hyräillä osoittaaksensa
että tämä kysymys oli hänelle yhtä vähäpä-
töinen kuin ne pilvet, joita hän silmät rypys-
sä oli katselevinaan. Vasta kun hän huomasi
Elisabetin aran ja huolestuneen katseen, tuli
hän lähemmäksi ja sanoi:

— Siitä saakka kuin viimeiksi kävin teidän
kaupungissanne, on paljon tapahtunut kaikel-
laista. Älä minua pidä enää samana viattoma-
na ja tietämättömänä tyttönä kuin olin silloin.

— Minä tiesin ainoastaan, sanoi Elisabet, että hän sinua ahdisteli ja että sinä häntä pakenit. Onko nyt toisin?

— Niin, niin juuri. Minä pakenin ja hän ahdisteli.

Marian kasvoissa liikahti elävä puna ja silmät loistivat. Hän katsahti Elisabetiin tutkivasti ja sanoi sitten:

— Kerran, tiedätkö Elisabet, minä olin pakenut puutarhaan. Luulin olevani ihan yksin siellä. Mutta äkkiä, kuun kalmeassa valossa, lehtien välitse, huomaan jonkun liikkuvan. Hirveä aavistus täytti minun sydämmeni. Veri tulvahti päähän, tahdoin paeta, mutta jalkani eivät kannattaneet minua. Yhtäkkiä näen, kuinka hänen kätensä — vaaleat sormet ja niissä paljon kiiltäviä jalokiviä, — kuinka hän sysää oksan syrjään ihan minun edestäni. Hän katsoo ohitse eikä huomaa minua, — ja niin hän kääntyy takasin. — — Silloin, Elisabet, kävi niin, että minun pelkoni haihtui ja sydämmeni lakkasi tykkimästä, ja minä kuuntelin ja olisin tahtonut kuulla oksien jälleen risahtavan, olisin tahtonut että hän olisi jälleen hakenut minua, tullut ja ottanut minut. Ja samassa kuulinkin hänen äänensä: ”Maria, missä sinä olet?” Minä unohdin kaikki, — luulet-



ISBN 978-952-7469-96-5

KUSTANTAMO HELMIVYÖ

Arvid Järnefeltin pienoisromaani *Maria* ilmestyi alun perin vuonna 1897. Se on apokryfinen kertomus Jeesuksen äidistä Mariasta, joka on vanhan legendan mukaan tullut ras-
kaaksi roomalaiselle sotilaalle.

Järnefeltin kirjanen herätti omana aikanaan laajan ja vihaisen debatin, ja sitä vaadittiin sensuroitavaksi. Helmivyön laitos on teoksen ensimmäinen painettu uudelleenjulkaisu.

Kirjassa on Jussi K. Niemelän perehtyneet jälkisanat sekä Juri Nummelinin kokoama suomalaisen Raamattuun perustuvan fiktion bibliografia.



9 789527 469965